

DOI: <https://doi.org/10.53486/9789975359030.10>
CZU: 347.43(478)

CALCULATION OF THE TERMS IN CIVIL LAW

CALCULAREA TERMENILOR ÎN DREPTUL CIVIL

DICA Mădălina, studentă, Specialitatea: Drept
Academia de Studii Economice din Moldova,
Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md
Telefon: + 373 67 35 44 86 ; e-mail autor: dica.madalina@ase.md

Abstract: Calculation of the terms in civil law is a procedure of major importance, due to the fact that term is the condition of existence which determines when the signed legal act, will start to produce legal effects.

The choosen subject was analysed through the logical method, because according to the Negru Boris and Alina, logical method occurred to be applied on the juridical studies and to understand the juridical reality. For instance, this subject is paramount in nowadays juridical procedures, because every of them has a specified limitation period, that should be known exactly when it starts and when it ends. [1, p.45]

After studying the literature that may contain the analysed subject, I realised that most of the authors do not refer to the lato sensu of the rule of calculation of the terms in civil law. Therefore, I decided to write this article and to express concisely the main types of calculation of the terms, establish the time they start and the time they end.

Key terms: Calculation of the period, legal effects, expiration of the term, term extention.

JEL CLASSIFICATION: K15

INTRODUCERE

Termenul face parte din modalitățile actului juridic civil, ele la rândul lor sunt cele care influențează efectele produse sau cele așteptate să se producă în cazul actelor juridice civile. Termenul este acea perioadă de timp ce condiționează nașterea, modificarea sau stingerea drepturilor și obligațiilor civile. De altfel, acesta mai este perceput în literatura de specialitate ca acel fapt juridic sau eveniment viitor, dată fixă, în limita căreia se așteaptă a se produce o acțiune. Conform Codului Civil al Republicii Moldova din 01.03.2009, Art. 383 (1), termenul se stabilește prin lege, hotărâre judecătorească sau prin acordul părților. Aliniatul (2) al aceluiași articol stipulează că indiferent de temeiul apartinței, termenul se calculează după regulile stipulate în Titlul 4 al Cărții 1 din Codul Civil aflat în vig. pe teritoriul Republicii Moldova și în prezent, acestea servind ca suport de bază al articolului în cauză.[2, art.381, alin. (1),(2)]

Obiectivul prezentei lucrări este de expune dintr-o perspectivă generală și de a analiza prevederile articolelor 383-390 din Codul Civil al Republicii Moldova, cu scopul de a preciza modul de stabilire și instituire a termenului, începutul curgerii termenului, calcularea și expirarea lui.

CONȚINUT DE BAZĂ

În urma studierii surselor bibliografice cu privire la tema abordată am determinat diverse păreri privind cunoașterea calculării termenilor în dreptul civil. De altfel, se atrage o atenție sporită la explicarea începutului curgerii și expirarea acestuia, datorită interpretărilor laconice a unoe specialiști

în conformitate cu vechea legislație și însăși a scopului primordial al termenilor din dreptul civil. Aplicarea și respectarea termenilor este condiționată de corectitudinea calculării acestora, iar aspectul dat depinde de modul de stabilire a termenului care poate fi indicat printr-o dată calendaristică, o perioadă sau chiar un eveniment, a cărui producere se știe sigur că va înlăptuită. [7, p.227-230]

Folosind metoda logică de cercetare a temei privind calcularea termenilor în dreptul civil am sesizat că, în pofida actualizării, Codul Civil al Republicii Moldova din 01.03.2019, Capitolul 1 „Calcularea termenului” din Titlul 4 „Termenele” a Cărții întâi “Partea Generală” rămâne, general vorbind, nechimbat, exceptând aspectul expirării termenelor. Conținutul articolelor 383-390 din prezentul Cod este similar cu articolele 259-266 ale Codului Civil al Republicii Moldova din 18.07.2003. De aici am dedus faptul că calcularea termenilor este o procedură tehnică și stabilă care nu și-a schimbat modul de elaborare în timp.

În conformitate cu articolul 384 din prezentul Cod Civil al R.M., termenul se stabilește prin 3 modalități și anume:

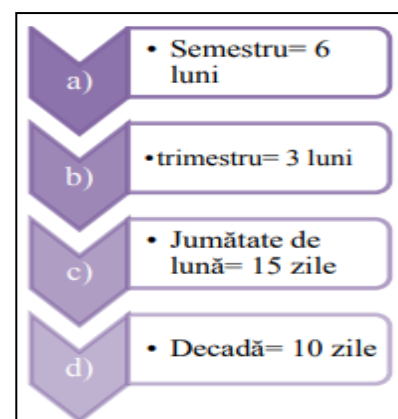
- prin indicarea unei date calendaristice,
- a unei perioade,
- a unui eveniment viitor și sigur că se va produce.

Particularitatea primei modalități exprimă că odată ce survine data în cauză, ea va fi considerată ca dată a expirării termenului. În cazul stabilirii termenului prin indicarea unei perioade, care este nesigură și condiționată de anumiți factori. De exemplu, un contract de închiriere a unui spațiu conține prevederea cu privire la faptul că chiriașul poate folosi spațiul după perioada lucrărilor de reparații. Dacă este vorba de un eveniment viitor și sigur că se va produce se aplică regulie Art.385 din actualul Cod Civil al R.M. din 01.03.2019 ce stipulează că (1) Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, atunci ziua survenirii evenimentului sau momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului, deci dacă într-un contract este stabilită ziua de 1 mai 2022, termenul va începe să curgă de la 2 mai 2022 la 00:00 și expiră, coform Art.(388), (1) Termenul stabilit în săptămâni, luni sau o perioadă care cuprinde mai multe luni (ani, semestre, trimestre) expiră, în cazul prevăzut la art. 385 alin. (1), în acea zi a ultimei săptămâni sau ultimei luni care, prin denumirea sau numărul ei, corespunde zilei în care a survenit evenimentul sau momentul în timp respectiv. În concluzie, termenul contractului luat ca exemplu cu durata de o săptămână, ar expira la 8 mai 2022 la ora 24:00. Dacă însă vom fi în cazul în care s-a aplicat aliniatul 2 al Art.385, Dacă începutul curgerii termenului se determină prin începutul unei zile, această zi se include în termen. Regula se extinde și asupra zilei de naștere la calcularea vârstei, termenul ar expira conf. Art.388,(1), în cazul prevăzut la art. 385 alin. (2), el expiră în acea zi a ultimei săptămâni sau ultimei luni care precedă ziua în care, prin denumirea sau numărul ei, corespunde zilei în care a început să curgă termenul. Deci acel contract semnat la 1 mai 2022 cu durată de o săptămână, ar expira la data de 7 mai 2022 la ora 24:00. [2, art.385, alin.(1), (2), art.388, alin. (1), (2), (3)]

În suportul de curs în scheme ”Drept civil – partea generală” de Doina Cazac este prezentată o diagramă ce explică Articolul 386 “Diferitele modalități ale termenului” și anume (1) Prin jumătate de an ori semestru se înțeleg 6 luni, prin trimestru – 3 luni, prin jumătate de lună – 15 zile, prin decadă – 10 zile. [5, p.79]

1.1 Cazac D., Drept civil. Partea generală (suport de curs în scheme), Universitatea de Stat de Educație Fizică și Sport Facultatea Protecție, Pază și Securitate, Catedra Drept, Chișinău, 2017.

Aliniatele (2) și (3) ale aceluiaș Articol specifică, că Dacă termenul este stipulat printr-o perioadă și o fracțiune din această perioadă, fracțiunea se calculează la urmă, iar (3), în cazul în care este indicat începutul, mijlocul sau sfârșitul lunii, se are în vedere data de întîi, de cincisprezece sau, respectiv, ultima zi a lunii. La calcularea termenului de o lună neîntreruptă nu se va lua în considerare dacă luna are 28, 29 sau 31 zile. Articolul 387 stipulează că, Dacă termenele de un an și de o lună se calculează fără a se ține cont de curgerea lui neîntreruptă, se consideră că luna are 30 de zile și anul – 365 de zile. [2, art.386, alin.(1), (2), (3)]

Un aspect nu mai puțin important este momentul expirării termenilor în dreptul civil, aceasta datorită faptului că odată cu expirarea termenilor, actul juridic semnat nu va mai produce efecte juridice. În scopul reglementării acestui aspect a Dreptului Civil, legiuitorul a prevăzut mai multe circumstanțe ale expirării termenului la Art.388 cum ar fi:(1) Termenul stabilit în săptămîni, luni sau o perioadă care cuprinde mai multe luni (ani, semestre, trimestre) expiră, în cazul prevăzut la art. 385 alin. (1), în acea zi a ultimei săptămîni sau ultimei luni care, prin denumirea sau numărul ei, corespunde zilei în care a survenit evenimentul sau momentul în timp respectiv, iar în cazul prevăzut la art. 385 alin. (2), el expiră în acea zi a ultimei săptămîni sau ultimei luni care precedă ziua în care, prin denumirea sau numărul ei, corespunde zilei în care a început să curgă termenul.(2) Dacă ultima lună nu are data respectivă determinată conform alin. (1), termenul expiră în ultima zi a lunii.(3) Dacă s-a stabilit că un anumit termen durează pînă la o anumită zi, se prezumă că termenul include și ziua respectivă.(4) Termenul expiră la ora 24 a ultimei zile a termenului. Dacă acțiunea trebuie săvîrșită la o organizație, termenul expiră la ora cînd această organizație, în conformitate cu normele stabilite, încheie programul de lucru.(5) În cazul în care este mai scurt de o zi, termenul expiră la expirarea unității de timp respective. Dispoziția a doua din alin.(4) se aplică în modul corespunzător.(6) Documentele depuse la oficiile poștale sau telegrafice pînă la ora 24 a ultimei zile a termenului se consideră depuse în termen. Echivalează cu depunerea la poștă transmiterea textului documentului prin teletip, fax și prin alte mijloace de comunicație. [2, art.388, alin.(1), (2), (3), (4), (5), (6)]

Articolul 52 „Declararea persoanei decedată” (1) Persoana poate fi declarată decedată prin hotărîre a instanței de judecată dacă timp de 3 ani la domiciliul său lipsesc știri despre locul unde se află sau după 6 luni dacă a dispărut în împrejurări ce prezentau o primejdie de moarte sau care dau temei a presupune că a decedat în urma unui anumit accident. De exemplu, conform acestui articol și a prevederilor Art.388, termenul începînd la 1 ianuarie 2022, va expira la 1 ianuarie 2025. Dacă însă luăm în considerație partea a 2-a a Art.52, cele 6 luni după dispariția în împrejurări ce prezentau primejdie de moarte, aleatoriu luînd data de 20 februarie 2020, la 20 august 2020 persoana va fi declarată ca fiind decedată. Altă situație prevede alin.(2), care evidențiază că o lună se scurge în ultima zi a lunii indiferent de care este ea, de exemplu termenul de o lună început la 31 ianuarie, va expira la 28 sau 29 februarie. [4, p.493-504]

Aliniatul 4, reglementează norma ce prevede că dacă acțiunile se săvîrșesc în incinta unor organizații, trebuie să ne conformăm cu programul lor de lucru și nu cu alin.(3), care stabilește că

termenul se încheie la ora 24:00 a ultimei zile a termenului. Totuși alin.(6), evidențiază echivalarea documentelor trimise electronic până la 24:00 cu cele depuse la organizații în limitele programului de lucru. În caz că termenul expiră într-o zi de sâmbătă, duminică sau de odihnă, prevăzută de lege, Art.398 prevede că termenul va expira în următoarea zi de odihnă. Făcând referință la expirarea termenului, legea prevede cazuri de prelungire a acestuia din diferite motive. Art.390 reglementează că în cazul survenirii prelungirii termenului, acesta va fi calculat din momentul expirării termenului anterior. [6, p. 227-230]

CONCLUZII:

În urma studiului bibliografic, analizei Codului Civil al Republicii Moldova, republicat: 01.03.2019 în monitorul oficial al Republicii Moldova nr. 467-479, art 784, am ajuns la concluzia că calcularea termenilor în dreptul civil este de o importanță majoră în progresul unui act juridic civil. Termenul afectează în mod subsuanțial nașterea, modificarea sau chiar stingerea raporturilor juridice, în conformitate cu perioada în care acestea activează.

Am sesizat cum termenele pot fi de mai multe tipuri după criteriul subiectului pe care le stabilește (de lege, de instanța de judecată și de părți prin acordul lor de voință), după criteriul modalității (semestru, trimestru, jumătate de lună și decadă). De asemenea, am observat cum legea reglementează toate ipostazele în care expiră termenele și excepțiile de la acestea.

Carpe Diem, quam minimum credula postero. (Horatius)

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE :

1. Negru B., Negru A., *Teorie generală a dreptului și statului*. Chișinău: Tipografia Centrală, 2017, p.45
2. Codul Civil al Republicii Moldova : republicat: 01.03.2019 în monitorul oficial al Republicii Moldova nr. 467-479, art 784,
3. Codul Civil al Republicii Moldova publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.82-86/661 din 22.06.2002,
4. Cod civil al Republicii Moldova, comentariu. „Tipografia Centrală”. Chișinău, 2006
5. Cazac D., *Drept civil. Partea generală (suport de curs în scheme)*, Universitatea de Stat de Educație Fizică și Sport Facultatea Protecție, Pază și Securitate, Catedra Drept, Chișinău, 2017, p.79
6. Baieș S., Roșca N., *Drept Civil.Partea Generală. Persoana fizică. Persoana juridică, Volumul 1, Cartier Juridic, Chișinău, 2004, p. 190, 227-230*
7. Trofimov I., *Dreptul civil. Introducere în dreptul civil.*, Academia “Ștefan cel Mare” a MAI, Catedra Drept Privat, Chișinău, 2020, p.227-230

Coordonator științific: GÎSCA Veronica, dr., conf. univ,
Academia de Studii Economice din Moldova,
Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md
tel. +37369351466, e-mail: veronicagisca1911@gmail.com